

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ

Sayı : 2 1 Ağustos 1967 1 Lira

UMUTLARIMIZIN ARDINDAN

GÜNEY, yeniden çıkmadan önce bir bildiri yayınladı. Bu bildiri, yeni seri ilk sayısında Güney'in söylemek istediklerinin tümünü kapsıyordu. İyi de oldu. Türkiyemizin dört bucağında ilğder ayandı. Aslında bu, yokluğu duyulan bir sanat organının çağırışıydı, tüm sanatla ilgililere, açıkçası seslerini duyuramayan gençlerimize... Güney'in tek amacı, onları bir araya getirmektir. Bu bakımdan umutluyuz. Yeni yürümeğe çabalayan bir çocuk gibi hevesliyiz şimdi. Başarı, çabamızın olumlu bir sonucu olacak gibi...

Bildiride değindik bir kez «bayiler» üzerine düşüncelerimizi. İlk sayımızın çıkışında acı gerçek yine karşımızdaydı. «Yazık çahalarınıza, emeklerinize» dediler. Gençliğin sorunlarını düşünen kim? Satıcı önce baldır bacak istiyordu, seks istiyordu, politika oyunları istiyordu; sağcılar sağ, solcular solu istiyordu. Mektuplar yazıyorlardı, telefonla arıyorlardı, kolumuzdan tutup bir kenara çekiyorlardı bizi. «Amacınız nedir?» diyorlardı. «Sağa mı yaslanacaksınız, yoksa sola mı?» diyorlardı.

Politik ve ideolojik akımlar gençlerimizi öylesine ikiye ayırmış ki, aradaki dipsiz bucaksız uçurumu, içlerine girmedikçe kavramak mümkün değil. Oysa biz ne o yönü, ne de öbürünü «yaşamamıza» destek düşünmüyorduk. Tüm sanat kollarında «etkisiz» yapıtlara saygılarımızı açmaktı amacımız. Oysa ki, «ikisinin ortasında yürümezsiniz» dediler bize. İkisinin ortası yokmuş, bir yöne yaslanmak gerekliliği.

Politik ve daha çok ideolojik uçurumların, sanat çevrelerini içine alan birkaç şehrimizde belirmediğini, bunlara karşı bütün bir Anadolu'nun tüm etkilerden uzak, Türklüğe yakışan özgürlük havasını soluduğunu bilmek tesellimize kaynak oluyor.

Umduğumuz dağların bir çoğuna karlar yağdı. Neden mi? Bunları fırsat buldukça iletacağız sizlere. Unmadıklarımızdan da sepet sepet güller geldi Güney'e. Sağolsunlar, Çukurova'da KALABA, «Bizim Güneyliler» diye bizlerden sözettir. Kalaba'ya ve Çukurova'ya saygılar..

Güney ve Çukurova dedikçe, bizi o çevrenin bir yayın organı sanıyorlar. Doğumumuz Çukurova ama, çevremiz Ardahan'dan Edirne'ye kadar uzuyor...

Bir sözümüz daha var: Güney ailesinden bir kaç bankalarımızdan birinin şubelerinde görevli. Arkadaşlarımız yurdumuzun çeşitli bölgelerindeki meslektaşlarına Güney'in birinci sayısından gönderdiler. Umduğumuz ilgiyi gösterirlerse, Güney'in yaşamasında etkileri büyük olacaktır.

Sevgi ve saygılarımız hepiniz için...

G Ü N E Y

Ressam Kemalettin'le Konuşma

Konuşan: Atif ÖZBİLEN

— Bu sayımızda bir ressam arkadaşımızla konuşmayı düşünüyorduk. Sizi yıllarca önce tanıdığuma göre, sizinle yapacağım bu konuşmayı. Önce kendinizi okuyucularımıza tanıtır mısınız?

— 1922 yılında İstanbul'da doğmuşum. Yurdumuzun çeşitli kentlerinde bulundum. Cumhuriyetten sonra Ankara'da babamın meşhur «Abdullah Efendi» lokantası bizi iyi günlerde yaşattı. Daha çocukken babamı kaybettim. Edirne'de «Mustafa Necati», sonra İstanbul'da «Yıldız» yatılı okullarında ilk öğrenimimi yaptım. Resme olan aşkı bu okuldaki aldım. Bursa ve Adana ortaokullarında, Adana Ticaret Lisesinde okudum. Kimya öğretmenimin karikatürünü çizdim bir gün. Çoğaltarak bütün okul arkadaşlarıma dağıttım. Bu yüzden iki yıl Kimyadan çıktım ve belge alarak okuldaki uzaklaştım.

— Karikatürün başarılı bir ressamı idiniz. Hangi dergi ve gazetelerde, ne süre çalıştınız ve neden bıraktınız?

— Önce Adana'da Ferit Celâl Güven'in «Türksözü» gazetesine girdim. Nevzat Güven'in «Keloğlan» mizah gazetesinde Ressam

Necmi Şenel çalışıyordu. Necmi Şenel ayrılınca Keloğlan'ın işleri bana düştü. Arada başka dergilere de çiziyordum. İbrahim Akdoğan'ın «Kılıbık»ında Sabri Dil'le Natık'ı az mı çatıştırdık? Sonra Remzi Gürcan'ın «Geveze»sinde, rahmetli Saraçoğlu'nun «Tels» günlük gazetesinde emeğim var. Bir de «Adana'dan Tipler» adında kitap yayınlamıştım. İstanbul'da «Aydabira» ve «Akbaba» ya çizdim. Binin üzerinde karikatürüm yayınlandığı halde, Babıllı patronlarının fikirlerine araç olmak istemedim. İsrarlara rağmen karikatürü bıraktım.

— Tabelâ ressamlığı, bir başka deyimle «maddiyat» sanatı öldürmüyor mu?

— Tabelâ ressamlığı geçim zorunluluğundan doğuyor. Bunun başka bir çaresi var mı?

— Belki var. Rahmetli Ayetullah'ın, Hikmet Sihat'la ve seninle konuşmalarımızda, günde yarım saat çalışmakla yılda bir kez sergi açabileceğinizi, ya da sergilere katılabileceğinizi ıspatlamıştım. Ne dersiniz buna?

— «Bu koşullar içinde siz başarabilir miydiniz?» diye bir soru (Soru yedincide)

Sanatçının yarattığı tiplerden: Solda Keloğlan, sağda Karatepeli, arkasında Gevezi, yanında da Kalender.

YAŞAMA KUŞKUSU

SEYHAN ÖZGEN

«Geceler boyu yaşamak» diyor insan oğlu. Deli dolu bir yaşamak istiyor. «Kudurmuşça» diyor. Tüm umutlarını gecelerin getireceğini umuyor zavallı. Belki de karanlığın tek sevilen tarafı bu. Yaşama çirkeflliğini kendisinin bile görmesinden korkuyor, kimbilir... «Karanlık» diyor. «Zindan» diyor. Simsiyah bir gece başlasın istiyor alabildiğine...

Gözleri ister istemez gün ışığında parlayan kaldırımlara ilişiyor. Ne yaptığını bilmeyen insanlarla dolu ortaklık... Yalancı bakışlar, sahte gülüşler bir kat daha kötüleştiriyor onları. Sonra kan görüyor kaldırımlarda. Sokaklar irin dolu... Çürük, kanlı dişler tükürülmüş arnavut kaldırımlarına... Ya deniz?... Köpük köpük, dalga dalga. Her karaya vurduğunda hınç var, intikam var. Kin dolu denizin gözleri. Bir canavarlaşması var denizin toprağa... Oysa biliyor, toprak yavaş yavaş suya boyun

eğmeğe mahkûm. Yine de her seferinde azgın mı azgın... Her seferinde pençesinde et ve kan arayan bir canavardan farksız... Ama top rak çaresiz, toprak kimsesiz. Kirlî, günahkâr ayaklar altında ezilecek o. Kaderi bu toprağın. Bağrında milyonlarca yara açılıp insanlara hizmet etmekten başka çaresi yok. Kundurasına bulaşan bir parçayı bile nefretle sıyırıp atan insanlara hizmet.. Açları doyuran, giydiren ve en son günde onlara kucak açan o tek umut. Ama ezile ezile, ama çığnena çığnena.

Durup bir de onları düşünüyor. O serserî kadın insanları... Günah dolu odaları, günah yüklü yatakları düşünüyor... Yine kan var her tarafta. Çıplak etlerden katran akıyor ığıl ığıl... Gözyaşı yok artık. Kıpırsız bir renk yanaklarından süzülen. Yine de yaşaması gerekli. «Sarhoş gecelerde ayık kalması» bu yüzden. O damgası, o hep yaşama kuşkusu...

Belki de yaşadığını hissettiği her an «ölmek» diyor. Belki de tüm yaşama gücünün ve çabalarının yetersizliğini anladığı anda «Ölümü» özliyor. «Ölüm» diyor. O en büyük mutbülük. Ama o da biliyor ölemeyeceğini. Ölümle ölmeği ayrı ayrı düşünüyor bir süre... Hayır... Olamaz... Ölüm güzel. Ölüm rahat. Sessiz, sakin.. Ama ölmek? İşte bu kötü. Yaşama ile ölüm arası o... Acı var ölmekte izdrap var... Öf... Tanrım... Ne kadar kötü...

İnsanlar gözlerine bakıyor, etrafında dolaşüyor. Soğuk ve ürpertici bir sessizlik var. Buz gibi her taraf. Fısıltılar, bazan bir duanın derinden gelen murıtları, sönmekte olan bir mum ışığında umutsuz bakışlar. Hiç bir şey yapamamanın verdiği ezilme, boğazda düğümlenen feryatlar... Su... Yaşam... Yeter... Yeter artık Tanrım...

Hâlâ yaşıyor ama. Ölümün rahatlığına ve sessizliğine eremedi daha...

Ama doğru, biz gınahkârlar. Biz senin soğaklarını kan nehri yaptık. Gözümüzü her açışımızda sonsuzlarca sıfırlı günah görüyoruz. Öyleyse gözlerimizden başla önce. İlk onları yıka bir bir. Al o kanları, irinleri Su ver azıcık gözlerimize. Ellerimiz de kirlî, pis, bak... Uzattım işte. Tertemiz olmayız, ama tertemiz. Bizi bu hayasız dünyaya ilk getirişinden uzak. Günahsız. Sonra bu evler, sokaklar hep seni bekliyor. Yıka, arıt onları. Çıkar, at içimizdeki kötülükleri, serserîlikleri. Yaşamağa değer bir insan kılığına sok bizi. Haydi durma... Beyaza, temize çektiğimiz özlem yeter. Tanrı suyu dedik.. Avuç açtık... Hazinelerin kulların için...

Oturduğu taşın üzerinden şöyle bir doğruldu. Hafifçe kustı gözlerini, Güneş çoktan batmıştı. Gece başlıyordu şimdi.. Karanlık başlıyordu. Bir kadın geçti yanından. Bir iki adım sonra durdu bakıtı adama. Çok şeyler söylüyordu kadının gözleri. Güldü kadın... Bakışlarındaki anlaşılabilirliğe bir güzel güldü üstelik. Sonra yürüdü gitti. Başkalarına söyleyecekti kadın.

Gece başlıyordu şimdi. Karanlık başlıyordu... «Delidolu» dedi. «Çılınca» dedi. «Güneş sabaha kadar yok» dedi. Öyleyse... Umutla baktı gecenin gelişine... Yağmurun dinmiş olduğunu farkettiler. Derin bir nefes aldı. O yağmur ile toprak karışımı garip kokuyu çekti eğerlerine. YAŞAMAK dedi. Zavalılığı geldi aklına... Baş göğsüne düştü. YAŞAMAK sözcüğü birkez daha döküldü dudaklarından. İçli içli...

Herhalde Tanrının bize en büyük eziyeti...

KARANLIKTA DÜŞÜNMEK

Eski çamlardan su içiyorlardı - bardak yapmışlardı, Valsler, tangolar tozlu plâklarda çok arkeolojikti, Kalabalıklarda gürültüye gidiyordu içli sözler, duygular, Düşler yoktu, umut yoktu - domuzuna apaçık gerçek vardı, Bulvarları ıslatan yağmur değildi - arazözdeki sular, Küçük kedilermiş, yürekmiş, ayışığıymış... epey komikti!.

Ben vardım ya - masa başındaydım, yönetmedim. Elle dokunurdum, konuşurdum - düşüncem yoktu! Üç çocuklu evliydim, mutlu bir resimde güler yüzlüydim. Anılar karatılmıştı - ortalıkta kral gibi salt kendim! Salt gerçekler, salt kurallar - yalın kılıç tok sözlüydim, Çünkü çevrem böyleydi - ben toktum, herkes toktu!.

Bu aslında bir oyundu - acı duymadan oynanıyordu. İç bile geçirmeden seyretmek gerekti! Ama toprak kıraçtır, ot bitmez denilemezdi, İnîlse derinlere - dupduru bir pınar kayınıyordu. Sonunda bu yürekti - bu katı baskılara dayanamazdı, Yürekse gerçeklere bir korsan gibi karşı gelecekti, Oysa ben gerçeklerin adamı olmak zorundaydım!.

ŞAHİN CANDIR

Kardeşim Atif,

Bunca yıl sonra Güney'i yeniden çıkaracağını haber alınca, doğrusu heyecanımı frenleyemedim. Onbeş yıl önceki hevesten birşeyler kalmış demek. O zaman birkaç amatör memur arkadaş harçlıklarımızı kısıp Güney'i çıkarırken duyduğumuz mutluluğu içimizden birinin tarif edebilmesine imkân var mıydı? Sen şimdi İstanbuldasın ve bir matbaa çalıştırıyorsun. Dergi çıkarma hevesin küllenmemişsin. Bizleri de unutmamışsın. Unutmayacağın belliydi ama, yazı yazmamızı şart koşacağını ummazdık. Biliyorsun bende şairlik yok. Hikâye de yazamam. Resim de bilmem. O zaman çıkan ne kadar dergi, gazete varsa alır, okurdum. Sağcı, solcu, nureu, ırkçı demez, bütün yazılara şöyle bir göz atardım. Siz de bunu bildiğiniz için izlenimlerimi kâğıda dökmemi isterdiniz. İşte eleştirme midir, çizirtme midir, herneyse, yazdıklarım bunlardı. Biz bu işin okulunda okumadık. Pek öyle uzun boylu öğrenimimiz de yok. Avrupalara, Amerikalılara da gidemedik. Sanat çevrelerinden uzaktayız. Bu işlerin ince taraflarını bilenler, hep senin dergiyi çıkardığın çevrede. Sonra benim mesleğimi bankacılık, o zaman memurdum, şimdi yönetici sınıfına aldılar. Eskiden herşeyi lomboş söyleyiverirdik. Şimdi değil yazarken, konuşurken, yürürken bile hesaplı kitaplı olmamız gerekiyor. Hatırlarsın, Güney'de Yaşar Kemal'in hikâyeleri üzerine yazmıştım. «Bu solak herifin ismi neye derginize girdi» diye, bizim dergiye de «o biçim» dediler. Bu yetmiyormuş gibi, o çağın sanat çevreleri de Yaşar Kemal'in hikâyesinde bilmem

ne propagandası öğeleri bulduk diye, bize patronların uşağı, faşist gibi kulplar takmaya kalkıştılar. Bugün değişen ne var? Suçlamalar daha ahenleştirdi. Edebiyat ve sanat gene kimin işine gelirse onun elinde yurtaeverlik bayrağı oluyor. Bir bakıyorsun bilmem ne doktrin savunucusu yurdumuzu, ulusumuzu dünyanın en geri, en aşağılık ülkesi ve topluluğu şekline sokuyor, bunu da bize en büyük yurt severlik görevi yaptığına inandırmaya, sanat ve edebiyat kisvesi altında yutturmaya çalışıyor. Artık bilmem ne propagandası yapmak için sanatın âlet edilmesinden başka birşey olmadığını sağır sultan bile duydu. Sanat ve edebiyat her devirde, toplumu ve insanlarını konu almış, hiciv oldu bitti edebiyatın kuvvetli bir tarafı sayılmıştır. Sanatçı özgür ve rahatça çalışırsa eser verebilir. Ama mızrak ta çuvala sığmaz ki, Bence asıl uşak, angaje olmuş sanatçıdır. Üst taraf ta pek yumuş yikanmış değil, Türk Dil Kurumu ve Ataç gibi Türk Dili'nin arınmasının, kişiliğini bulmasının savaşını yapanlara, pat diye komünist demek mantıklı bir suçlama mıdır? Kişiliği olmayan bir dilin, edebiyatında da kişilik olur mu? Kişiliği olmayan bir edebiyattan dünya çapında eser beklenebilir mi?

Bildiride açıkladığım gibi, Güney'de en çok amatörlerle, yazılarını yayınlama imkânları bulunmamış değerlere yer vermek en doğrusu. Çağımızın sapıklığa varan edebiyat akımları bizim harçımız değil. Zaten bana sorarsan, pek aklım da ermiyor, fazla incisini kavrayamıyorum da. Sizleri bilmem. Mehmet Ali'yi bilmem.

KUZEYDEN GÜNEYE

— 1 —

İskandinavya soğuk, Güney ise sıcak ve öylesine içten ve öylesine dolu bir sıcak. Beynimde ılık bir duysu bu. Ateşten cayır cayır yanan alıma, buz gibi bir el dokunuyor, açıyor gözlerimi, bakıyorum, İskandinavya burası, tutuyorum bu eli, sonra yaşıyorum onu... İçtence. Seziyorum, Güneyin verdiği, has bir öğreti bu. Yıllardır İskandinavya'da yaşayan ben için, Güney özlem değil bu kez, bırakılmış bir eve, içten bir ödev, öğreticiye saygı. Güney'in sanatı ile geliyor, kuzeyin sanatını yaşıyorum, bu kez yepyeni bir varlığa tanık oluyorum. Has bir insan bu, özlemi tütsü tütsü duyulan bir varlık. İşte bu benim, bundan böyle kendimden, kendime sesleneceğim... Senden sana da seslenmeğe çaba göstereceğim ayrıca. Kuzeyin sert sanatı ile, Güney'in yumuşak sanatı arasında bir köprü olacağım «GÜNEY» de. Kuzeyi yazacak, yazılarımı çevirecek, sinemasını, resimlerini, heykellerini, dekorasyonunu, şiirlerini, müziğini, felsefesini ve tüm olarak sanatını yazacak, çevirecek, çizecek, fotoğraflarını çekecek ve bütün bunları derleyip toplayacağım «GÜNEY» de. Ellerimi uzatıyorum, ellerinizi tutmak için Güneyde.

— 2 —

Kuzeye çıktıkça, kaybolur yaştan yavaşça romantizm. Bunun yerini kuru, sert ve köklü bir realizm alır. Sanatın yaratırken, gözlerini kapayıp, beklemez hiç bir şey karanlıktan, derinlerden sanatçı. Gözlerini dikmiştir taa başından beri sanatına. Yaşamaktadır sanatını, sade ruhu ile değil, bedeni ile de. Sanatçı kaçmamıştır insandan, insan ne ise, sanatı da odur. Güçlü, güçsüz, anlamlı, anlamsız, güzel, iğrenç. İnsanı gözyaşlarında aradığı kadar, bulantısının terilerinde de aramıştır. Bulmuş mudur? Yalan söylemedikçe, kendini aldatmadıkça, çocuksu düzeltilemez yepmadıkça, bulmuştur tabii...

Danimarka'da, Kuzey Denizin'in temellendirdiği sahil ormanlarında, sanatçı dikkat ile birtakım tahta parçaları toplamaktadır. Bunları temizleyip, bir biçim verdiğinden ve budaklarını, bazı yollarını koyulaştırdıktan sonra topluma verir onları. Toplumun gördüğü ilk şey, bir takım insan yüz ve bedenleridir, tahtaların içinde biçimleşmiş. Sanatçı uyduru bir şey çıkarmamıştır ortaya, bu olan üstü bir ortaklıktır. Sanatçının kendi varlığı ve özü ile olan ortaklığı. Başka bir sanatçı, şiirlerinde, kaybolmuş aşkı ya da denizin maviliğini yazmamıştır, bunları kendine saklamıştır. Şiirlerinde barışı savunmuş, toplumun toplumsal haklarını

savunmuştur.

İsveç'in yazarı, kendi irkının göç edişini yazmış ve bütün değişimlerini yakından izlemiştir. Filmcisi, kavak ağaçlarının üstleri ile beyaz bulutlarının filme çekeceğine insanın ihtirastan ve arzudan kokuş nefesini filme almıştır. Bu filmlerin çoğu ticari olmakla birlikte insanın kendini daha dürüst tanımlamasından başka bir şey değildir. Müzik severler bütün dikkatlerini modern jazz ile modern pop'un psikolojik sesde birleşimine vermişlerdir. Dünyanın en iyi fotoğrafçısı, İsveç fonin en iyi fotoğrafçısı, hayvan gözlerini ve su damlacıklarını mercek olarak kullanmaktadır.

Romantik kompozitör Grieg'in vatani Norveç'te, yazdığı müziği bütün dikkatleriyle dinleyenler, ruhları gibi bedenlerini de açıktan açığa göstermeğe çekinmeyen, binlerce muhteşem heykellerdir. Norveç'in karanlık ormanlarında, Grieg'in müziği ile dans eden çirkin, biçimsiz, kötü yaratık «Troll», ne dereceye kadar romantiktir?

Finlandiya'da, cam hamurunun içine üflenen nefesler, insanın sıslı düşlerini, birer realite olarak dondurmaktadırlar. Yazarı ise, Tanrı ile arkadaş olmayı denemiştir...

Gözler dalar, sıgaradan bir nefes daha... Güney'i Kuzey'de yaşamak... hayır... Kuzey'i Güney'e göndermek...

Başım Dimdik

Ibrahim AKDOĞAN

Yıllar yılı, eşeğin ardından giden deveyim ben. Başım bir yularla eşeğin semerine bağlı. Onun adımlarına uymak zorundayım.

Kızgın kumlarda ayak izlerim, lap lap... Tozlu yollardan geçişim belli, çamurlarda izim, kalıp kalıp...

Boynum eğri, belim kambur... Rasgelen vurur yükü sırtıma.

«Ayaklarında pabucu yok, dağa taşla vurmamalısın» diyen olmaz. «Vurun abahya» denmişcesine, gelen vurur, giden vurur kamburuma... Çuval çuval, haral haral, yük yük ağırlığı.

Sıcak demez, soğuk demez, yağmur, kar, tipli demez, giderim yaylana yaylana, eşeğin ardından...

«Eşeğin ardından giden deveye bak» diyorlarımı gibi, utanırım kendimden.

Dudaklarım sarkık, yüzüm asık ama, başım dik.

Ben develer devesi oldum olası hep böyleyim işte. Eşeğin yürüyüşüne tutsak edilmişim bir kerre...

Yağmur, çamur, çöl, dağ taş demez, giderim. İpekli malları, somu gelmez çöllerden geçiririm, sessiz...

Yörük göçünün ağırlığını yüklerim sırtıma. Boynumda çanlar, eteklerimde şallar, halılar, kilimler.. «Dangıdanng, dangıdanng, dangıdanng..» giderim yaylalara.

Yaylalar serin, sular soğuk, yel püfür püfür. Ama yediğim, deve dikenini!

Ben yıllar yılı, oldum olası eşeğin ardından gitmişim. İpekli mallar getirmişim güzellere, baharat taşımışım iştahlılara, oldum olası rahat ve huzur getirmişim çevreye.

Tüm acıları tatmışım, iyiyi görmüş ve bilmişimdir.

«Boynum neden eğri?» Öyle mi?

Açma, yaralarım tiftik tiftik..

Boynum eğri, dudaklarım sarkık, yüzüm asık ama, başım dimdik...

Aktörün Gözleri

Bir küçük kızdı aktörün gözlerindeki evren
İsterse ölüm olurdu isterse mutluluk en güçlülerinden
İnanmak gelirdi içinizden o ikili yalnızlığında bulanık boşluğuna
gözlerini

Korkuları büyür sanki bu iğreti yaşama
Bırakıp gitmek ister uçaklarla kuşlarla uzaklara
Birden ansız olduğu yerde alkış seslerinden
Güler o sağ karanlığı gözlerinin
Süreler unutulur seyredenlerde
Ne kadar yakındı oysa aktörün içi gözlerine
Pencerede akşam duvarda denizdi görüp göreceği
Bir başka perdeye hazırlık için

ZEYNEP YILDIZ YETİKER

OKUYUCULARIMIZA :

Adana temsilcimizin adresi:

Süha Özden

«REİS KOLL. Şti. İnönü Cad. No. 329

Tel: 2550

PLASTİK SANATLAR :

EKSPRESYONİZM

Demir ÖZGEN

19. yüzyıl başlarında evrenin politik gerginliği sürüp giderken, plastik sanatlar da salt süs ve senbol üzerinde yürüyor, portre ve manzara lar daha çok geçerli oluyordu. I. ve II. Dünya Savaşlarının verdiği huzursuzluk, ölüm, rahat yaşamamaktan doğan acı, insanlara yaratılan o korkunç ve üzücü ortam Avrupanın her yerini kaplamıştı. Sanatın ve sanatçının sınışı ve susuşu en belirli bir şekilde göze çarpıyordu.

Ancak bu susma ve sinme 1901 yılında bir haykırış, bir direniş olarak EKSPRESYONİZM adı altında dile geldi. Bu birdenbire çıkışta sosyal izlenimlerden çok, ruhsal yaşantılar, kişisel görüşler önem ve anlam kazandı. Özellikle Almanya'da gelişen bu türün usta fırçaları arasında E. Kirchner, K. Schmitt, E. Nolde, O. Kokoschka ve Fransa'da G. Raunilt'u sayabiliriz.

Artık etkiden, tutkudan sıyrılan devrimci sanatçılar, soyut ve gerçek yapıtlarını tam bir özgürlük içinde evrende geliştirme yolunu tuttular.

Fransa'da FAUVİSTE adı altında toplanan Ekspresyonist'ler Almanların coşkun

duyuş gösterileri karşısında daha şekilci, daha renkçi kaldılar. Bunlar arasında; Matisse, Dufy, Valaminck gibi gerçekten usta sanatçılar vardı.

Bu akımla sanatçı gerçek gücünü ortaya koyuyor, nereden gelirse gelsin etkiye ve tutkuya karşı inatla direniyordu. Günümüzde daha da güçlenen bu tür resim, artık sanatçının tam bir özgürlüğünü muştuluyordu bizlere...

Gördüğünü değil, görüntünün ona kazandırdığı duyuyu işliyordu sanatçı. Bu akımla sanatçının fırça ustalığının yanı sıra duyuş üstünlüğü, renk bağdaşımı ve şekilleri işlemede de ayrı bir güç, ayrı bir ustalık ortaya koymaları gerekiyordu.

Dışa vuruş diye açıklayabileceğimiz bu akım harpten sonra insanların yeni bir hayat görüşü ve gerçek sosyal haykırışını ortaya çıkardı. Artık resim sanatı toplumsal hayata ve acılara yönelmişti. Kişi yaşantısını tam bir gerçekçilikle işleyebiliyordu.

İşte, Ekspresyonist resim, böyle bir akım ve ruhsal bunalım sonucuydu ve sanatçının direnişiyse, sanatın haykırışıyla ortaya çıktı.

BİZE GELEN KİTAPLAR :

1. Çocuklara Tarih Hikâyeleri
2. Seçme Çocuk Fıkraları
3. Ay'da Bir Çocuk
4. Tahta Çanaklar
5. İyi Geceler Ay Dede
6. Uzak Doğu Masalları
7. Büyük Borç
8. Mutluluk Ağacı

9. Dünyayı Güldüren Bilmeceler, Fıkralar.

Çocuklarınıza güvenerek verebileceğiniz pedagojik esaslara göre hazırlanmış çocuk kitapları.

Her kitap 150 kuruştur.

Mektup ve havale adresi: Yankı Yayınları, Posta Kutusu 1278 - İstanbul.

HARP HATIRALARIM

BAŞLANGIÇ

Bu küçük eser bir roman, bir hikâye değildir. Bu, Birinci Dünya Savaşında, çöllerde geçirdiğimiz kanlı serüvenlerin ve sonra da Kurtuluş Savaşımızda, ordularımıza gıda maddeleri hazırlamak ve yetiştirmek için üzerimize düşen görevleri, o günlerin zor şartları arasındaki başarımızın gerçek tarihidir.

Sekencesi Türk olmayan nedenini bu eserde okuyacaksınız.

Ben gördüklerimi ve yapabildiklerimi yazdım. Takdirden çok olaylardan ders almak, okuyucuların, öncelikle Türk Gençliğinin-

Kırkkale: 1961

Sahap Azmi ÖCALIR

1330 (1914) yılında İstanbul Sultanisinden (lise) mezun oldum. Yaz tatilini geçirmek üzere, memleketim Adana'ya dönerek anama, babama ve bir düzineyi bulan kardeşlerime kavuştum.

Osmanlı İmparatorluğunun sıyasal ve askerî durumunda ve halk çoğunluğu arasında bir fevkalâdelik görülüyordu. Herkes işlerinde güçlerindekiydi. 19 - 20 yaşlarında olan bizler ise Toroslardaki Bürücek yaylamızın çam, ledin ve çeşitli ağaçların süslediği ormanlarında, buz gibi suların fışkırdığı derelerinde, zım-rüt yeşilli yamaçlarında dolaş-ıyor, bir yandan da yüksek öğrenimimize hazırlanıyorduk.

Dünya barut fıçısı üstünde o-lunca yaylacıda huzur kalır mı? Akli başında olanlar Adana'dan haberler beklemekteydi. Oyle ki, her an gözler Gülek Boğazı yönündeydi. Belki bir yolcu, belki bir haberci gelir diye...

Sıcak bir Temmuz günüydü. Biri bağırdı:
— Tekir'den bir kıratlı geliyor!

Evlerimize koştuğuk, dedelerimizden kalma tek gözlü ve açıldığında bir metre kadar uzayan dürbünlerimizi alarak yolcuyla ormanlar arasında izlemeğe koyulduk. Sonunda yolcu geldi. Kırat soluk soluğa ve kan ter içindeydi. Yolcu dediğimiz de, yaylamızdan, nüktedanlılığı ile tanınmış rahmetli Arnavut Hüseyin Efendiydi. Atından inmesine fırsat vermeden etrafını sardı Hüseyin Efendinin.

Bir komutan gibi dimdik duruyordu, üzenkler üzerine ağırlığını vererek:

— Mektup falan beklemeyin benden, dedi. Sizler burada, dünya ile ilişkileri kesilmiş insanlar, haydin bakalım hepiniz Adana'ya. Umumi Seferberlik ilan edildi. Şehirde, köylerde davul çalıyor. 1305 (1889) doğumlulara kadar yarın, 1306 - 1310 (1890 - 1894) doğumlular da bir-

kaç güne kadar askerlik şubelerine başvuracaklar...

Hüseyin Efendi atından indi. Aldık bir kenara, üşüşük etrafına. Yaşlılar bir tuhaftı. Biz gençlerin yüzleri güllüyordu. Seferberlik, cephe, düşman ve düşüştük öyleyse...

Hazırığımız bütün gece sürdü. Azıklarımız, giyeceklerimiz ve atlarımız, hepsi, hepsi hazır. Şafakla ilk 53 kişilik kafilemiz hareket etti. Günlerce süren göç yolculuğumuzu bu kez bir günde tamamladık. Bütün bir tek günde Adana'ya vardığımızda minarelerden yükselen yataş ezanı, kutsal nağmelerini kalblerimize perçinliyordu.

O zamanın deyişle hizmet maksureye, yani yedek subay olmaya hak kazanmıştım. İlk işim askerlik şubesine uğramak oldu. Gerekli işlem tamamlanınca, şimdiki Suriyenin başşehri Şam dolaylarında Baalbek'te açılmış olan İhtiyat Zabıt Talim-gâhına (Yedek Subay Okulu) gönderildim. Okulu başarı ile bitirdim. Oradan Halep'teki makinalı tüfek kursuna katıldım. Kursta da başarı gösterdim. Atış denemelerindeki üstünlüğümün ötürü öğretmenlerimiz Alman Komutanlarından emeç ve maddiyalar aldım. Çok geçmeden, Trakya'nın Lüleburgaz ilçesinde bir fırka (tümen) emrine atandığımı öğrendim. Savaşın dehşetini kavrayamayacak kadar gençtim, bu yüzden de mutluluk duyuyordum. Yanık Anadolu türküleri dudaklarımda, sanki bir düğün ziyasına katılıyor gibiydim...

LÜLEBURGAZDA

Lüleburgaz'a vardığımızda Tümen Karargâhını ve birlikleri ilçe dışında, portatif çadırlarda buldum. Tümen Komutanı Albay Mustafa Sekip beydi. Uzun boylu, iri yapılı, büstelik tabakan tavurlu bir albay.

Belgelerimi inceledikten ve beni soruşturma yaparcesına dinledikten sonra:

Yeniden Ölmek

Bu mevsimler bildiğimiz mevsim değil. Sana benzemiyor bu baktığım insanlar. Kimbilir ağlamasını unuttuk belki de biz... Sensizliği en çok ben bilirim
Bir de o sıyah geceler.
Ama mevsimler o mevsim değil
Söyle nereye gitti o güz yağmurları.
Gögün mavisi nerede?
Gül fidanında bir çaban büyüyor rezilcesine...
Unutulmayan ne?...
Geçen günler mi, yoksa geceler mi?
Oysa biz de sevmişik bir zamanlar,
Bizim de aşk'tan tutuşan kalplerimiz vardı.
Hangi yalnızlık bizi böyle yitiren,
Hangi el itti bizi bu dalgalara.
Bütün insanlığımızla aşk'm ötesindeyiz şimdi.
Ne zaman sevsen çaresizlik doldu yüreğim
Ve bu çırpınıs son fırtınam benim...
Bu mevsimler bildiğimiz mevsim değil
Bu şarkılar, bu yarım kalmış şairler...
Oysa uykusuz geceleri olmuştu günlerimin.
Biz yaklaştıkça, uzaklaşıyor mutluluk...
Bu haykırın, bu isyan dolu ses kendi sesimdir
Kimbilir, karşımızda gülenler belki de mutlu,
Yaşamaları unutan sadece biziz...

Piyale GÖNÜLTAS

— Tümen Genel Kurmayında çalışacaksınız, dedi. Ben de, Tümen Kurmay Başkanı Binbaşı Şam'lı Şerif Beyin emir ve direktiflerini alarak hemen görevime başladım.

Günler geçti. Komutanlarım bir süre denediler beni. Bir gün karton bir defter verdiler bana. Sonra tümenin şifre miftahı (anahtarı) olduğunu öğrendiğim bu defteri alırken komutanım:

— Bunu senin namusuna, şerefine, gençliğine emanet ediyorum, dedi. Camından daha kutsal olarak koruyacaksınız. Savaşta vurulursanız, esir düşeceğinizi anlarsanız, ilk ödevin bu defteri hemen yok etmek olacaktır...

Ödevim belliydi. Genelkurmayda yazı ve şifre işlerini yürütecektim. Sık sık değişen şifre sayılarını hafızamda tutma çabası için en önemli yönüydü.

Tümenimiz ve birliklerinde hummalı bir çaba vardı. Elbiselerimiz Alman ordu elbiseleriyle, silâhlarımız Alman orduları silâhlarıyla değiştiriliyordu. Ayrıca subay ve erlere yün fanila, pantolon ve çorap dağıtılıyordu.

Günlerimiz hep eğitim ve savaş denemeleriyle geçiyordu. Geceleri ise, karanlığa alışmamız için uzun uzun yürüyüşler yapıyorduk. Ancak bunca hazırlığın hangi cepheyle ilgili olduğu gizli tutuluyordu. İstedikler kadar gizli tutsalar, Mehmedcik yine de seziyordu. Giyim, kuşam ve savaş araçlarındaki değişiklikler,

hazırlığın soğuk bir ükkeye, örneğin Moskoflara karşı yönelceğini belirtiyordu.

Bir süre sonra tümenimizin Galiçya'ya, Alman-Avusturya birleşik harp cephesinde Cevat Paşa kolordusuna katılacağı açıklanı.

Kış soğukları başlamıştı. Yağın yağmurlar, muntazam yollardan mahrum Lüleburgaz ovasını çamur deryası haline getirmişti.

Çok soğuk ve karlı bir geceydi. Çadırımızın kapısındaki seslerden sahra postasının geldiğini anladım. Seferî durumda, elbise ve ayakkabımla uzanmış olduğum portatif karyoladan hemen fırladım. Teslim aldığım evrak arasında bir de şifre tel vardı. Şifreyi çözerek komutanımın çadırına koştu. Uyandırdım. Genelkurmay kalemi çadırına geldiler. Emirleri üzerine çözülen şifreyi okudun: «Tümeniniz Galiçya'ya gitmeyecektir, tamamlayıcı emri bekleyiniz.»

Komutanım durgunlaştı. Bakışları yüzümden:

— Oğlum, dedi, bu emirden neşelendiğini görüyorum. Henüz erken, ikinci emir gelinceye kadar neşelenmeye mahal yok. Bu tel yazısın benden başka kimsele duymuş olmasın.

Artık ikinci emri beklemek gerekiyordu...

Gelecek sayıda «Gazze Cephesine Lönüş»

DÜŞÜNCE ŞENLİĞİ

Herşey gereği gibi geçti
Uyuşturucu eşini seçti
Zaman koşarken önünden
Herşey herşey değişti.

Saçlarında rüzgarı gördüm
Ay ışığını yüzünde
Baharı gözlerinde
Kekremsi meyvelerin
Tadını sözlerinde

Deniz güneşten ılık
Martılar çığlık çığlık
Ayrılığın ardından
Başhyordu ayrılık.

Bir gün Çatalkaya'dan yana
Bir bulut sükün etti
Ebem kuşağının altından
Martılar geçip gitti.

Mevsimler mevsimlerden
Gebe kaldı.
Toprak yeşile gebe
Kıpırdamandı kın kumalılar
Geçerken dört nala atıldılar.

Başlangıç ve bitiş daima
Tanrının gücünü yokladı.
Herşey gereği gibi geçti
Tanrı gücünü sakladı.

Ahmet T. ADA

***

Anlıyor musun

Bir sigara içmeliyim usul usul
Dertlerimin en tazesini sana söylemeliyim
Anlıyor musun...

Sana yönelmeliyim her nefesle
Sesine her şeyine bir parça bahar
Anlıyor musun...

Çiğerlerimde kalmalısam
Bana en büyük yarayı arıyı ver
Ama içimden çıkma
Anlıyor musun...

RAFET ŞİŞMANOĞLU

Edebiyatı Tekelinde Tutanlar

FEVZİ YETİKER

Toplumsal yaşantımızın hemen bütün katları, konuları ne olursa olsun, kendi özellikleri kıvamında bir dokunulmazlık sınırına girmeyi basarmıştır. Bunu, siyasal toplulukların kutsal bileşiminden tutunuz, yediğimiz ekmeğin üretim koşullarını hazırlayan kişilerine, sınav veren öğrencinin çevresindeki geçerli ortama dek örneklemek kolay. Bir iş mi tutacaksınız, radyo evinde bir konser mi dinleyeceksiniz, ya da bir tiyatro topluluğunda oynamak mı geçiyor içinizden? Ne yaparsanız yapınız, önce suyun başını tutanlara şapkanızı çıkarıp, biraz ilgi, biraz sevimli görtüş isteyeceksiniz. Belki de günlerce o erdemli bildiğiniz kişinin sadık uyduluğunu yapmaya kalkacaksınız.

Okumaktasınız, hergün gazete köşelerinde, dergi yapraklarında sinema eleştirmenleri tınlemekten kalemlerini kırmışlar, sinema borsasını, sanatını tekelinde tutan işletmeciler - yöneticiler kadrosuna yazmadık yergi koymamışlardır. Seyretme kaderimizin yerli malı görüntüsünü hiza-ya getiren bu adamların düzenlerine yenilik getirecek, devrimci olacak, kafa tutacak kişinin vay haline..

Siyasal yaşantımızdaki tek düzelik, hattâ gerilemenin nedeni de yine yönetim çıkarıcılığının tek elde avuca alınması değil midir? Meclis adayları kulağımızdan tutarak, sandık başında zorla oy kullandırtmıyor mu?

Herkes gücünün yettiği yettiğine. Konusuna göre aslan kesilen, hemen buyurgan bir er kişi oluveriyor. Önce ben diye başlıyor, söze, sonra yine ben varım, kurallarım var diye devam ediyor. Kendisinden yüce, soylu bir ozan, bir öykü yazarı, bir deneme ustasını anaların kolayca doğuramayacağını saptamaya çalışıyor. Hep kendisini salık veriyor.

Bir edebiyatımız var mıdır, yok mudur, onun tartışmasını yapmıyoruz. Vardır elbet, yok demek için ya insafsız, ya da deli olmak gerek. Ama bunun yanında kendi dünyalarını, çabalarını öneren, başka değerler bulunmadığını savlayan bir edebiyatçı kuşağımız da var.

Türk edebiyatındaki tekelci tutum, kuşkusuz yararlı olmaksızın uzaktır. Anadolu çocuğunun gelişme ortamını baltalamak,

etkisz kalmak için — gülmeyin — çoğu bu işle ilgili yargıçlar tutarlar aralarından. Çetin sınavlara hazırlanan bu çocuğun kolu kanadı budandır, üstelik yazdıklarına da umursamaz olurlar. Saygı değer düzenleri aşamasını bitirmiştir. Daha yeni, daha devrimci bir düzenin onlara ortak çıkması için, önce şapkayı açmalı, biraz gülmeli, okşamalı, bellemelidir. Yoksa öfkelenirler, kızarlar, Ne yaparlar? En azından Sartre'dan, Kafka'dan, Camus'den aktardıkları düzmece cümlelerle, bilgiche seni yıkmaya, vurmaya savaşırlar. Erdemin, bilginin, sanatın yolu bizim tekelci edebiyatçının yoludur.

Edebiyatımızın yeni değerleri yadsıdığı yolunda öne sürdüğümüz görüşler, bugün sanırız birçok okurlar ve sanatçı kişilerce de pay edilmektedir. Meyhane söyleşileri sürgit salon edebiyatına, daha soylu geçinen kurumlu topluluklara dönmüş, edilen konular, davranışlar daha bir batılı özentinin yoğun havasını benimsemiştir. Sanatın yazı alanında modasını yarattığını sananlar, bu moda geçerli bir ortam yakalamış olsa da, bir süre sonra ona kımayarak bakarlar.

Dikkat buyurunuz, dergi yapıtlarında boy gösteren sanat adamlarımızın adları yıllar geçse de, hep yerli yerindedir. Bunlar arasında zamanla yorulan, yiten, bu tekelcilikten bunalanlar olmuyor değil. Bu haksız koşu bir bölüğünü kervanın dışına itiveriyor bir yerde. Ne oluyor sonra? Şapkanızı yürekle başınızdan çıkarıp — cebinizden çıkaracak değilsiniz ya — siz boşalan iskemleye aday olmayı içinizden geçirdiğinizi belirtiyorsunuz. Ve böylece evrende var olan üreme yasasına bütün gücünüzle saygınızı söylüyorsunuz. Ve bu iş böylece sürüp gidiyor. Şapkanızı çıkarmayı, boyun kırmayı bir ar-namı sorunu yaparsanız, yaşamanız boyunca sibirli, katkısız bir sanat sever kalıyorsunuz. Yazmıyor, ama onların yazdıklarını da okumaktan geri durmuyorsunuz. Yeri geldiğinde savunuyorsunuz da kendi sessizliğinizin nedenlerini araştırmaksızın. Siz yine belki Anadolu kokacaksınız, değer yargılarımız, yaratıcılığınız yine işlenmemiş katı bir özem gibi duruyor.

Sonu 7 de

HAKKI EMMİ

Fikret AKARCAI

Hakkı Emmi, sarılı-mavili arabasıyla, yaz süresince Seyhan Caddesinde dondurma satardı. Yaşlılar «Hakkı Hoca», gençler «Hakkı Emmi» derdi. Şakayı kaldıramaz, şakası da yapmazdı. Ona takılmak için, yüksek tabakadan gelenler de olurdu, gecenin geç saatlarında. Dondurmasını, ayranını beğenmezseniz vay halinize, müthiş kızardı. Sakız gibi dondurması, mis gibi ayrıntı bir yana, Hakkı Emmi'yi kızdırsan olmaz, kızdırmasan olmazdı. Kulağı ağır işitirdi. Beğenmediğini yüksek sesle duyurmanız gerekiyordu ona, arkadaşlarınızla konuşuyormuş gibi yaparak. Hakkı Emmi istifi bozmadan, dinlemiyormuş gibi görünerek, işiyle gücüyle uğraşırdı. Sonra da sabrı taşar, açardı ağzını, yumardı gözünü.

— Yemeyin efendim, paranız cebinizde kalsın, kırmızı mumlu davetiyeler mi gönderdik size?

Hakkı Emmi'yi duymamışlar gibi, yine kendi aralarında konuşurlardı:

— Hem iyi dondurma yapmaz, hem de çenesi makine gibi işler...

— Kınama birader, az yaşını var, çökmüş artık...

— Rahmetli dedem yetmiş yaşında öldü, sağlığında derdi, bu Hakkı Emmi yine böyleymiş...

Hakkı Emmi küplere binerdi: — Dedene de, silsilene de, yedi ceddine de sövdürme beni, defol burdan. Çok dir dir etmeyin, çenemden size ne? Çenemiz çekilir inşallah. Dağın burdan, helkeyi kaptığım gibi bodi bodi ederim sizleri, meymenetsizler...

Kalabalık hemen dağılırdı. Hakkı Emmi muzaffer:

— Çökmüşüm ben, öyle mi?

Bir helke suyla korkuttum hepimizi, ödiek herifler...

Uzaklardan kahlıkahalar yükselirken Hakkı Emmi bazan gülümser, bazan öfkeden zangır zangır titrerdi.

Herkes gider Mersine, Hakkı Emmi gider tersine. Adanalı yazın sıcaklardan kaçır, bağlara, yaylalara çıkar. Hakkı Emmi de sonbaharda pıtlıyı pırtayı toplar, Tellinin Deresi'ndeki bağına geçerdi. Kalabalık bir allenin reisiydi. Bir sürü de torunu vardı. Torunu yaşındakiler de ona takılmadan edemezdi. Örneğin paralarını vermişler, dondurmalarını bekliyorlar, çeneleri de durmuyor:

— Hakkı Emmi'nin inegini gördün mü?

— Görmedim, erkek mi ineği?

— Dikkat etmedim ama, tıpkı bir inek.

Hakkı Emmi işini biralır:

— Oğlum, evinizde tavuk var mı?

— Var.

— Erkek mi?

— Bakmadım.

— Benim ineğe baktın da, tavuğunuza bakmadın mı? Bir karış bacağınızla beni ortaya mı atacaksınız? Alın paranızı, dondurma yok size. Yüzünlüzi poyraza çevirin de alınıza yel değsin, gündüzlemeler sizi...

Her sonbaharda ayrılırken ondan, içimin burkuluğunu hissedirdim. Bünyesi sağlamdı ama, yıllar da etkisini gösteriyordu. Eskisi gibi çalışmıyor, şakalara da çok kez dayanamıyordu.

— Misafiriz bu âlemde, bir gün gelecek... diyor, sonunu getiremiyordu. Buruşuk yüzünde, çaresiz bir kederin izleri beliriyordu...

EDEBİYATI TEKELİNDE TUTANLAR

(Altıncı sayfadan)

çaktır. Ama kişiliğinizle, gururunuz aynı çizgide kalacak, değişmiyecektir. Açıkçası satmıyacaksınız kendinizi.

Bu sözlerimize bazılarınız karşı çıkıp:

— Haksızlık ediyorsun, yer

yüzünde değerli olan, güzel olan herşey bizlerin kabulüdür, diyeceksiniz.

Öyle değil baylar, bu görüşe saygılı olmayan, bilerek üstüne üstüne giden nice sanatçıımız öfkeli kaplanlar gibi dolaymakta, ısracak adam aramaktadır.

Kimbilir, belki de biz düş görmeye başladık.

Ayrılık Üstüne Söyleyişler

İlinceye kadar dümen suyuna en uzak gemilerin, Umud denizlerimi yükü martılar büyük kanatlarında, Baş döndürücü lodoları içinde kalacağım bu sehrin

İlimür sokaklarına en güzel yağmurları vurursa

Gönlümüze yarattığımız mevsimlerin,

Islak saçlarını düşündürürse ellerim,

Dolarsam dâlime o eski şarkılarda seni

Ve gözlerinse seçtiğim cenne: bahçelerinde büyüyen yaprak

Bil ki çoğalmaktayım özlemini,

Bil ki senden dolayı koşuyorum denizlere...

Seni arıyorum,

Ökçelerimde bütün sokakları İstanbul'un

Ve dudaklarımda besmele...

Bil

Sensizliğim

Yaşamak değil,

Ölümün hücre hücre vurması beni.

Bu durgunca erimesi gözlerimin

Yalnızlığının alıp götürmesi beni...

İçimden sen geçersen

Yağmur kuşları dökülürken

Çarpınarak.

Ben beyaz bir mendilin ucuna düşerim

Adım huçuruk...

A. Rıza GÜLERER

Ressam Kemalettinle

(Birinci sayfadan)

ru geliyor aklıma.

— Ben bir bakıma başardım.

1962 yılında Olgunlaşma Enstitüsü'nde açtığım ikinci «Tahta Cymalar» sergimde, salonun kapısına şöyle yazmıştım: «Ben bu eserleri, boş zamanlarımı değerlendirerek meydana getirdim.» Hatırladınız mı?

— Oyle ya, hatırladım şimdi.

Bu yüzden sizi ayrıca tebrik edenler olmuştu. Açıkça belirtmeliyim ki, mesleğimde kırgınım çok kez. Sanat açığı içindeyim.

Dedğiniz gibi, sanata, yarım saat ayırdığım günler oluyor. Olaylar karşısında kaleme sarılıp içimi döküyorum, sonra da yırtıp atıyorum. Bundan da yayınlamışım gibi bir tad alabiliyorum bazan...

— Gönlünüzce sanata eğilebilmeniz için Devlet Babadan ve toplumdaki...

— Bizler, Devlet Babanın üvey evlâtlarıyız. Mecliste bile temsilcimiz olmayınca, ne bekleyebiliriz? Gönlü isterdi, turizm alanında sanatçıya önsaflarda yer verilirdi.

— Yirmi yıl Çağaloğlu'nda çalıştınız. Beyoğlu'na yenile geçtiniz. Asmalımescit 43 numaradaki atelyeniz çok geniş. Atelyenizin bir kısmını Sanat Galerisi haline getirmeyi düşünebilir mi-

siniz? Örneğin «Maya» gibi.

— Güzel bir fikir. Olur mu dersiniz böyle bir şey?

— Neden olmasın? Ben ve Güney ailesindekilerin tümü bu sorun üzerine eğilebiliriz.

— Ben de seve seve yaparım bunu. Her mahallede bir galeri olsun isterim. Gençlerimiz yaptılarını kolaylıkla sergileyebilme-

li.

— Güney'de yapmak istediklerimizi, bir başka yönden, siz de ele alabilirsiniz. Örneğin, İstanbul sanat çevresinde sergileme imkânı bulamayan bir sanatçının yaptılarını getirip sergileyebilirsiniz. Olabilir, değil mi?

— Bu konuyu uzattığımız sürece, kimbilir daha ne çok orijinal fikirler ortaya çıkacaktır. Anadolu için, yapıtların İstanbul sanat çevresinde sergilenmesi önemlidir. Bu yükü, az da olsa, taşıyabilirsem kendimi mutlu sayarım.

— Öyleyse anlaştık. Bu konu üzerinde daha çok duracağız. Umutlu bir sonuca vardığımızda okuyucularımıza da duyururuz. Tamam mı?

— Tamam.

— Bu sayımız için bir karikatür isteyecektim sizden.

— Şu anda istemeyin. İzin verin de, yetiştirmeye çalışayım.

— Teşekkür ederim.

GÜNEY'den Biri: MEHMET ALİ

BİLGETEKİN

1923 te Ceyhan'da doğdu. İki Ceyhan'da, Ortayı Adana'da okudu. Liseyi «Boğaziçi»nde bitirdi. 1950 den beri bankacıdır. Okumayı ve sanatı sever. Türk Müziği ile ilgilidir. Keman çalar. Sanat Sayfalarında, Kaynak, Güney Hareketleri, Salkım, Ürün ve kurucularından olduğu GÜNEY'de yazdı. Şimdi yine GÜNEY'de ve Akbank'ın Bülteninde yazmaktadır. Güney'in başarıya ulaşacağına inananların başındadır...

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 2 1 Ağustos 1967 1 Lira

SIKINTI

Canım sıkılıyor yine
Canım sıkılıyor
Canım, çıkası canım
Sıkılıyor işte.
Neden mi yok
Çook...
Bir kez sabah erken kalkmak
Traş olmak, traş olmak, traş.
İkinci kez düşmek yollara yollara
Ondan sonra banka işleri.
Ama ne işler.
Sıfıra sıfır elde var sıfır,
Oysa ki milyonlar dolaşır ellerimizde.
Çeşitli insanlar dikilir karşımıza
Para ver, para al.
Para ver para
Para al para
Para ver
Para al
Para
Al
Ver.
Sana ne derim bazan, sana ne
Avucunda kalan ne?
Sıfıra sıfır elde var sıfır
Oysa ki milyonlar geçer ellerimizden.
Biri der çabuk biri der bekleriz
Biri der bozuk ver
Biri der tüm.
Bozuk tüm
Tüm bozuk
Baştan başa deli bozuk
Deli bozuk
Başı bozuk.
Dünyalık demiş paraya
Çıkar belki bir yuva
Ama ne yuva.
Ne yuva deme
İşsiz olur insan yuvasız olmaz
Evsiz olmaz insan
Oysa ki evli kaç kişi
Evsiz kaç.
Kaç evsiz.
Tüm evsiz insanlar tüm evsiz
Tüm evsiz.
Döner dolaşır yine gelirim aynı yere

Canım sıkılır yine
Düşünürüm niye yalnız yaratılmışım
Niye yalnızım
Niye insanlar yalnız
Oysa ki ne kalabalığız.
Kaç milyarız dünyada
Kaç milyon yıldır
Neden tek kalmışız
Böyle kalabalıkken.
Hep düşünürüm aynı şeyi
Gidemem bir adım ileri
Taktım aklımı yalnız
Taktım bir kez.
Öyleyken kim için didinirsin insanoğlu
Kimin için çaban, ne için
Bitemez üzüntülerin sen bitemen bile
Her sabah traşın bile traş
Bitmedi sakalın gelmedi sonu
Sen bitince sakalın bitecek
Sen bittikten sonra sakal nidecek.
Dön dolaş gel yine aynı noktaya
Bir bakarsın ki pek öyle değil
Bitirmişsin birşeyler hiç belli değil.
Biten neydi başlamadan
Başlamadın madem
Biten de yoktu.
Aldatmışsın ama kim, belli değil
Canım sıkılsa da nedeni belli değil
Küçük oyunlarla avunursun
Bir sayı bir sayı daha
Bin sayı ile birleşir, kendini unutursun
Milyon geçer avuçlarından
Birşey kalmaz rüzgârından
O rüzgârdan
O rüzgârdan
O
Rüzgârdan
O rüzgâr
Ne rüzgârdır bilirsin
Sana ait değil bir rüzgâr.
Yapraklar düşmez senin bahçene
Sen beklersin düşecek sanırsın
Sayılar uçuşur gözlerinde
Kala kala kalırsın
Baka kalırsın.
Canım sıkılır yine
Canım sıkılıyor dersin
Gerçekten sıkılır canım.
Sıkılıyor milyar insanın canı
Milyarda bir damlasın
Nesin.
Kim dinler senin canını

Çıksın canım.
Yaprakların bilmezsin niteliğini
Bilenler toplar çiçeklerini
Kokularını duysan uzaktan
Yeter.
Yeter dersin üzülmezsin.
Benim canım sıkılıyor, onları bilmem
Benim canım sıkılıyor nedeni yok.
Yok.
Yok diyorum inanm
Nedensiz sıkılmaz mı can?
Nedensiz olmaz mı bir şey?
Nedeni var herşeyin
Ama bilmezsen, olmaz.
Bilmemek güzel, bilmemek mutluluk verir
Yıldızlar gibi mutlu
Yıldızlar gibi yalnız.
Yalnızlıktan gelir mutluluk
Mutluluk yok, yalnızlık yoksa
Yalnızlık yoksa hiçbir şey yok.
Herşeyin nedeni bundan
Bende gizlenir nedenler
Uzaklaştıkça kopar damarlarım
Ayrılamam ondan.
Nasıl? Dediğim yere geldin yine
Benim hep canım sıkılır
Canım sıkıldıkça şiir yazarım
Şiir yazarım sıkıntılar üstüne
Bütün üzgün insanlar üstüne.
Düşündükçe bütün insanları
Mutluluk çöker üstüne
Unuturum bütün üzüntülerimi
Sevdiğim bütün insanları

Mehmet Ali BİLGETEKİN

GÜNEY

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Atif ÖZBİLEN

İdare Yeri: Boğazkesen Cad. 151/1 Tophane - İst. Tel: 49 22 29

Akbank Beşiktaş Şubesi, Hesap No. 22 787. Abone: Yıllık 12, Altı aylık 6 lira. Dizgi Baskı: Yaylacık
Matbaası. Tertip, ZEKÂİ GİRGİN